

POSTMUSEIFASTIGHETEN, EN ANRIK POSTAL BYGGNAD

Av Skans Torsten Nilsson.

II. Fredrik Bloms posthusbyggnad av år 1826. Då och nu.

Inte långt efter att Stockholms nya posthus hade tagits i bruk¹⁾ infordrades ritningarna till detsamma av Statsutskottet, i anledning av en pågående inventering av Kronan tillhöriga hus och lägenheter. Att denna begäran vållade postverkschefen icke ringa bryderi framgår av en hans skrivelse i ärendet, ställd till hovkanslern och daterad den 8 maj 1829²⁾, varur följande hämtats: »Jag hade äfven önskat, att kunna bifoga Planritningarna öfwer det härwarande nyligen ombyggda Posthuset. I sådant afseende wände jag mig *först* till den wid ombyggnaden begagnade Architecten, men erhöll till swar, det hos honom endast funnes några profil- och detail-ritningar; *så* till Entreprenuren, som anmälte, det han wäl ägde de fastställde Ritningarne, men omöjligt kunde dem undwara, i anseende till en under hand warande process med Öfwer-Post-Directionen rörande det ombyggda huset och betalningen derför enligt Contractet, *samt* sluteligen till Kongl. Öfwer Intendents-Embetet, med begäran att få låna Copiorna af de utaf Kongl. Majt. i Nåder fastställde plan-ritningarne. Derpå skickades mig 4 st. planritningar, men då desse wäl utwisade hurudant Posthuset kunnat blifwa, men icke hurudant det är, emedan desse project-Ritningar icke af Kongl. Majt. i Nåder gillades, så blefwo de återsända, med förnyad anmodan till Kgl. Öfwer Intendents-Embetet att lemna mig Copiorna af de fastställde Ritningarne, hwilka Copior jag ansåg ofelbart böra finnas hos ett werk, som äger högsta inseendet öfwer de Allmänna byggnaderne, men fick förleden gårdag det swar, att någre sådane Copior icke wore hos Öfwer Intendents-Embetet att tillgå. Jag har trott mig böra hafwa äran anmäla detta, för att derigenom ådagalägga, det jag icke är wållande till den längre tids utdrägt, som ägt

rum med afgifwande af de utaf Herr HofCansleren infordrade upgifter. Emedlertid wänder jag mig nu för tredje gången i detta ärende till Kongl. Öfwer Intendents-Embetet, med begäran, att detsamma wille få föranstalta, det meromnämnde Copior, genom Planritningarnas aftecknande hos Entrepreneuren, blifwa att tillgå och till mig aflemnade;» —. Inom knappt en månad hade denna sista framställning givit till resultat, att åtta stycken planritningar över posthuset kunde överlämnas till hovkanslern. I sin följeskrivelse³⁾ anmärker överpostdirektören, att en del avvikelser från ritningarna visat sig nödvändiga under byggnationens gång. Bl. a. hade bottenvåningens stora farstuga befunnits bli alltför mörk därest ritningarna följts och därmed otjänlig för dem, som skulle läsa de där uthängda postkartorna. Tillfölje av nödvändigheten att släppa in mera ljus i farstugan måste en del av de övriga lokaliteterna disponeras om.

Av hela det ursprungliga ritningsmaterialet rörande Fredrik Bloms posthusbyggnad finns endast bevarat en planritning över bottenvåningen och en över våningen en trappa upp.⁴⁾ Den förra utgör enligt samtida påskrift en kopia av Bloms originalritning.⁵⁾ Den senare (bild 5) bär ingen sådan anteckning, men flera skäl talar för att den är av samma karaktär som den förra.

Om således ritningsmaterialet är tämligen magert och i viss mån vilseledande finns en pålitlig och detaljerad beskrivning av det nya posthuset bevarad, nämligen brandförsäkringsbeskrivningen.⁶⁾ Innan den här publiceras måste ett par anmärkningar göras:

Schulten Bagares gränd i beskrivningen är lika med nuvarande Kåkbrinken och Uttermarks gränd är nuvarande Yxsmedsgränd.

Väderstrecken anges på flera ställen i beskrivningen. För orienteringens skull kan därför anges, att fastighetens huvudentré vetter mot öster.

I beskrivningen behandlas fastigheten såsom bestående av fyra särskilda hus: Huvudbyggnaden mot Lilla Nygatan, en flygelbyggnad («södra flygelbyggnaden») mot Kåkbrinken och en («norra flygelbyggnaden») mot Yxsmedsgränd samt ett hus mot Munkbrogatan, mellan flyglarna.

För att underlätta orienteringen i fastigheten för läsaren publiceras de äldsta bevarade planritningarna⁷⁾ över resp. våningar parallellt med de i dag aktuella ritningarna (bild 1—10).

Brandförsäkringsbeskrivningen, som tillkommit under år 1829^s), lyder som följer:

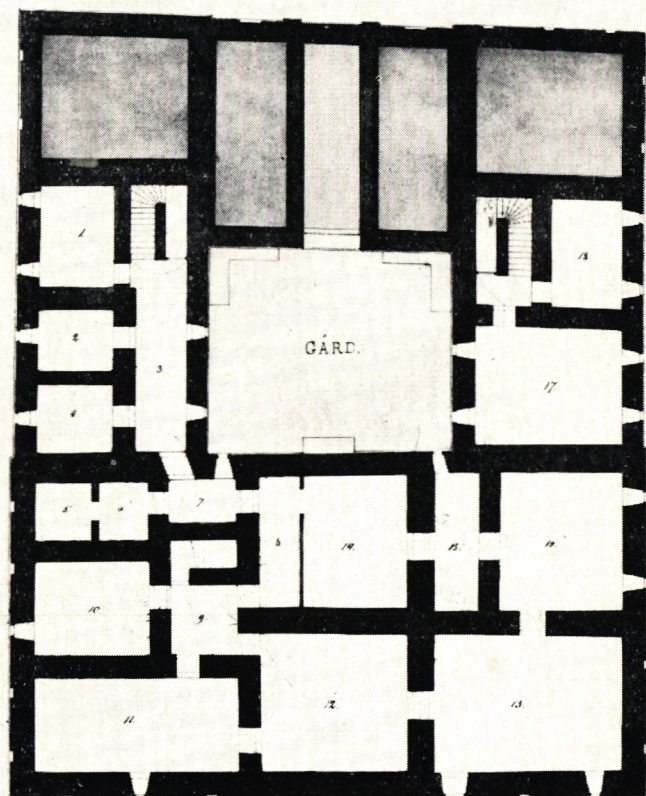
Beskrifning öfwer Kongl. Post-Werkets Fasta Egendom under Nis 1 & 2 efter nya, men 137 & 138 efter gamla Nummerordningen, i qwarteret Penelope af Nicolai församling, emellan Lilla Nygatan och Munkbrogatan samt Schulten Bagares- och Uttermarks-Gränderne, belägen, och hwilken Egendom nu är af följande beskaffenhet, nemligen:

No 1.

Wid Lilla Nygatan, emellan Schulten Bagares och Uttermarks-Gränderne: ett Stenhus af 4 våningars höjd $46\frac{1}{4}$ alnar långt vid Lilla Nygatan, samt 25 alnar bredt, hvarutanföre är åt Lilla Nygatan en Portique af slipad Kålmårds-marmor, bestående af 4 Collonner och 4 half-Pilastrar, med sina Listwerk och deröfwer Balcon; altsammans upptagande $13\frac{1}{2}$ alnars längd och 2 alnars framsprång och hvilande på en stenplan af huggen granit med trappsteg och 3^{ne} särskilda ingångar till efterbeskrifne förstuga; åt Gårdssidan, jemväl en Trappa af plansten om 3 steg, 4 alnar lång, 1 aln bred. Denna trappa motsvaras nu av dörren mellan Noakshallen och Stora hallen, rum 2 och rum 5, jämför bilderna 3 och 4. Under huset, med nedgång såväl från en passage vid stora förstugan på stentrappa, stängd med jerndörrar, som och communication med Källaresvalen under södra flygelbyggnaden No 2 — jfr bild 1 och 2 — äro: En Swale med Sidogång och ett Källarecontor under trappan i norr härom 2^{ne} större och en mindre Källare, alla innanföre hvarannan belägne; och i söder om Svalen 2^{ne} mindre och 3^{ne} större källare, af hvilka sistnämnde en utgöres af 2^{ne} hvalf kupor, och en är med mur afskild i 2^{ne} delar; Nedra botten, inom $1\frac{1}{4}$ alns murar innefattar: en stor stenlagd förstuga, — nuvarande Entré och Noakshallen, rum 1 och 2 — $5\frac{3}{4}$ alnar hög, upptagande hela husets bredd, med gipstak och förstärkningshvalf understödt af 2^{ne} pelare; till hwilken förstuga är från gatan ingång genom 3^{ne} under Portiquen varande portar äfwensom utgång åt gården. I söder om Stora förstugan äro med ingång från samma förstuga: ett åt Lilla Nygatan beläget rum, egande jemväl ett fenster åt förstugan, hvilket rum är $5\frac{5}{8}$ alnar högt, hvalfdt, med en stark ring och 2^{ne} krysshvalf, samt hvit glaserad kakelugn; — nuv. Kapprum och Raketen, rum 26 och 25 — härifrån är genom dubbla dörrar à deux battans ingång, till ett åt Schulten Bagares gränd beläget rum, — nuv. Maskinella hjälpmedel, rum 24 — $5\frac{3}{8}$ alnar högt, med fot panel gröngläçerad kakelugn samt

KONGL. POSTHUSET vid LILLA NYGATAN i STOCKHOLM

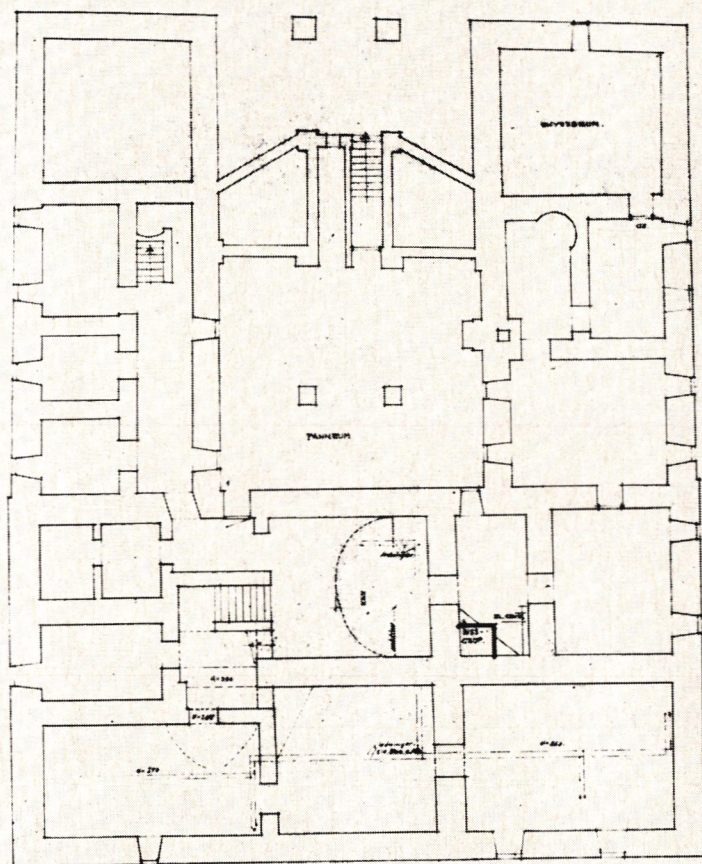
PLAN AF KÄLLAR-VÅNINGEN

LILLA NYGATAN.

1. Källarvåningen i posthuset vid Lilla Nygatan i Stockholm. Efter planritning daterad 1887, utförd av J. S. Åbom. Original i Postmuseum.

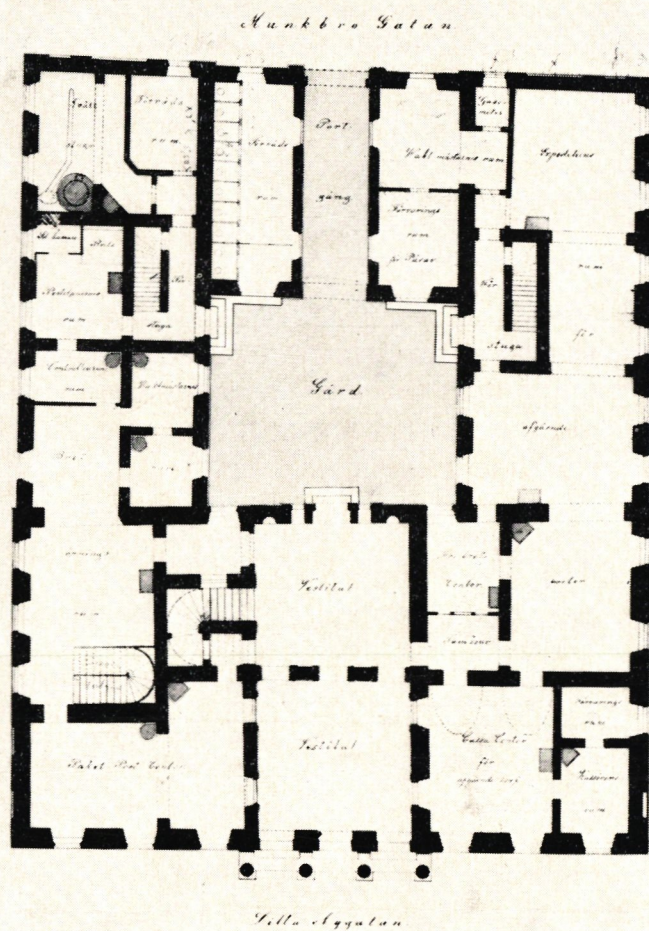

2. Samma våningsplan. Efter ritning 20.5. 1954, utförd av L. E. Lallerstedts arkitektbyrå.

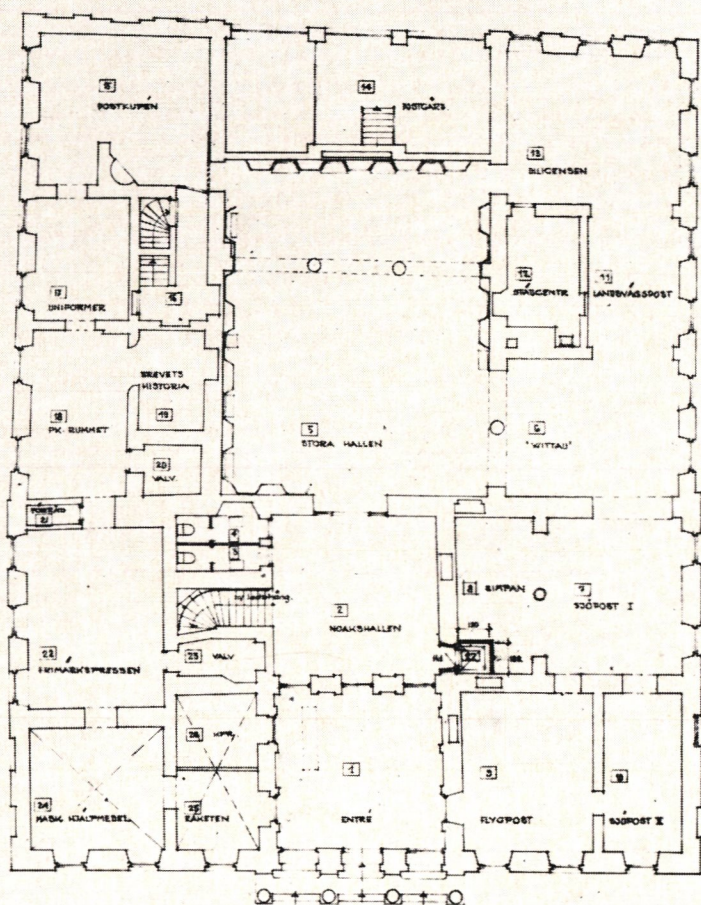
KONGL. POSTHUSET I STOCKHOLM.

PROJECT
t. II

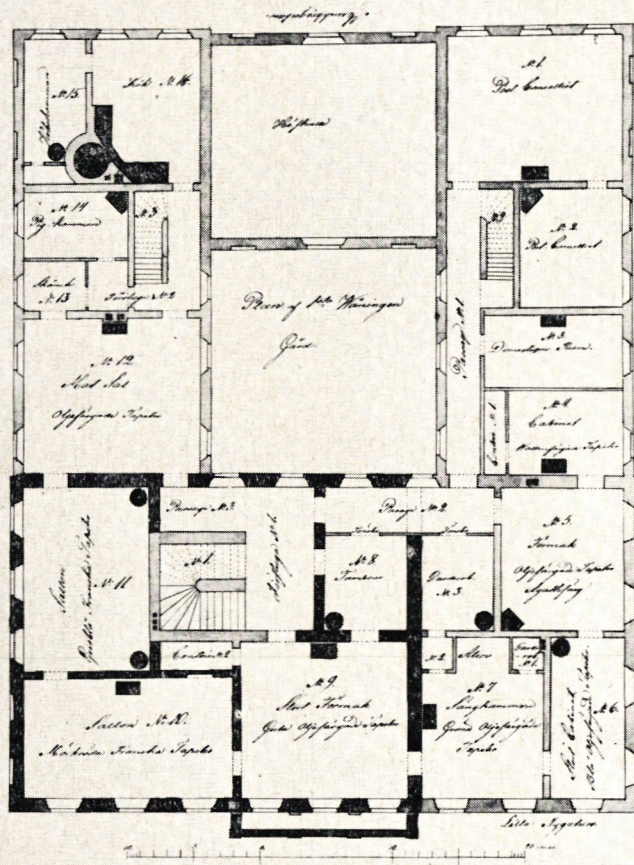
FÖRÄNDRING AF BOTTENVÅNINGEN.

3. Bottenvåningen i posthuset vid Lilla Nygatan i Stockholm. Efter »Project till förändring af bottenvåningen», daterad 1863, utförd av Alb. Törnqvist. Original i Postmuseum.

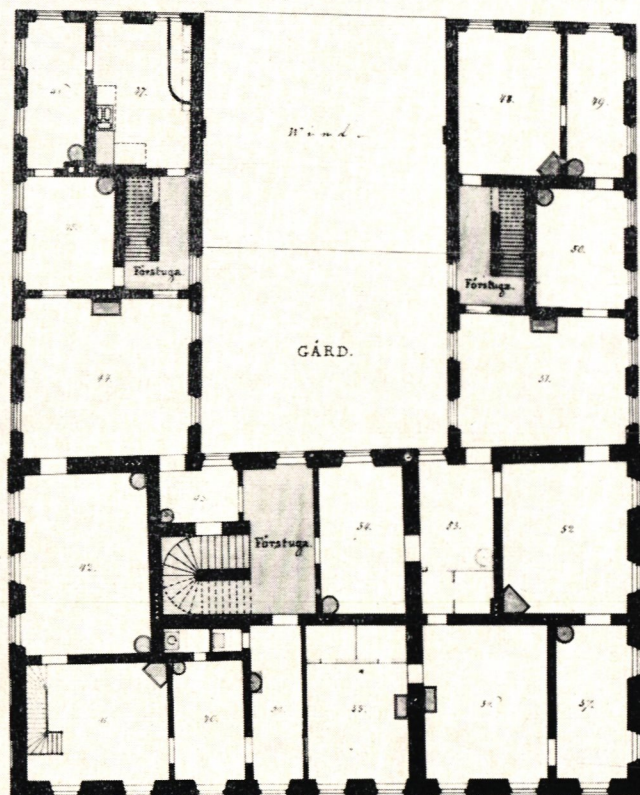
4. Samma våningsplan. Efter ritning 20.5. 1954, utförd av L. E. Lallerstedts arkitektbyrå.

5. Våningen en trappa upp i posthuset vid Lilla Nygatan i Stockholm. Efter odate-
rat och osignerat original, förvarat av generalpoststyrelsens intendentsbyrå. Sä-
kerligen en efter originalritningarna av Fredrik Blom år 1829 utförd kopia.

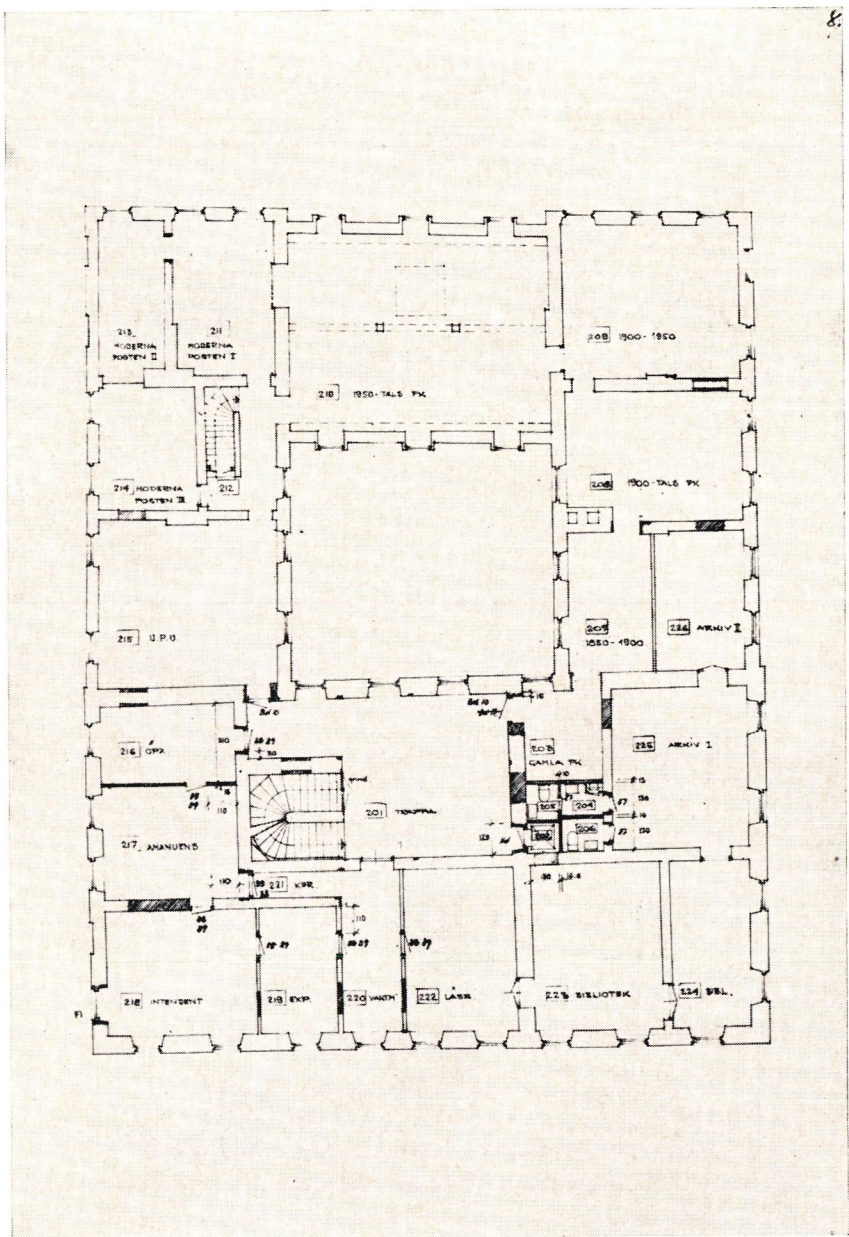
KONGL. POSTHUSET VID LILLA NYGATAN I STOCKHOLM.

PLAN AF VÅNINGEN 2. TR. UPP.

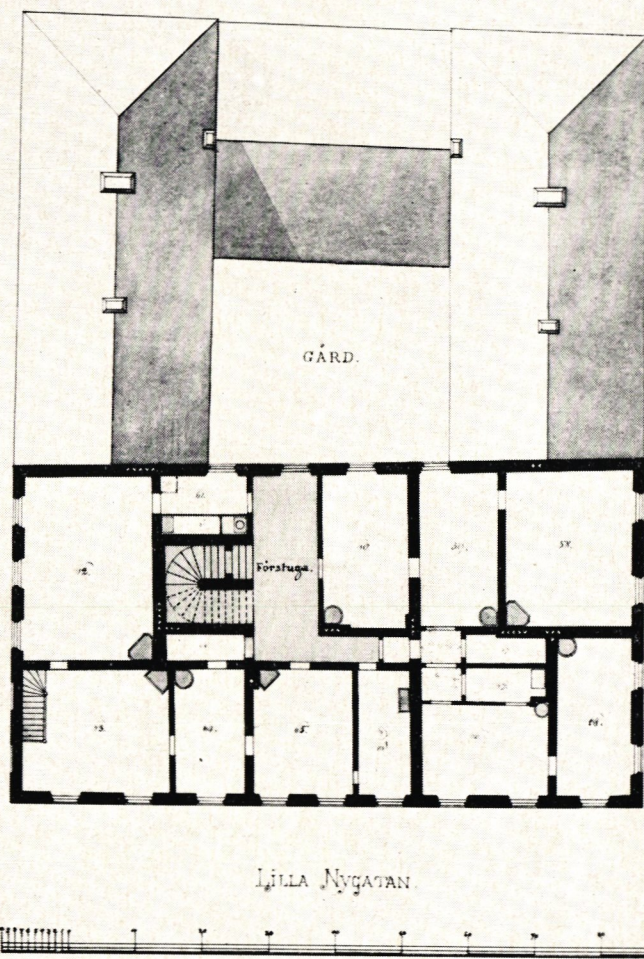
LILLA NYGATAN.

7. Våningen två trappor upp i posthuset vid Lilla Nygatan i Stockholm. Efter planritning daterad 1887, utförd av J. S. Abom. Original i Postmuseum.

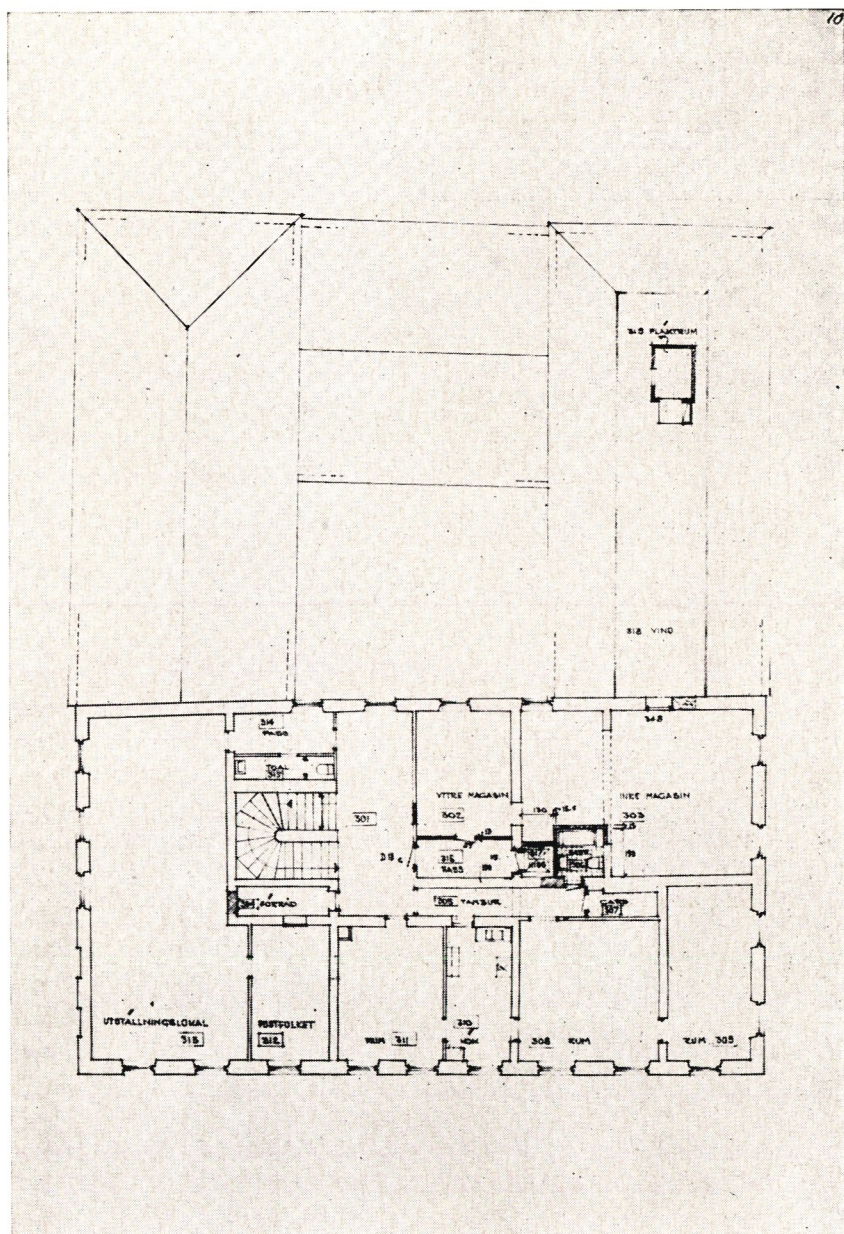

KONGL. POSTHUSET vid Lilla Nygatan i STOCKHOLM.

PLAN AF 3de VÅNINGEN.

9. Våningen tre trappor upp i posthuset vid Lilla Nygatan i Stockholm. Efter planritning daterad 1887, utförd av J. S. Aberg. Original i Postmuseum.

10. Samma våningsplan. Efter ritning 20.5. 1954, utförd av L. E. Lallerstedts arkitektbyrå.

gipstak, emellan detta rum och förstugan är en stenlagd passage, — en del av passagen är bevarad i form av nuv. valvet, rum 23 — belägen under den till öfre våningen gående trappan, och med dörrar à deux battans åt stora förstugan; och är från denna passage nedgången till förbeskrifne källare; vidare i vester härom: en från stora förstugan genom dörrar à deux battans tillgänglig hvälfd gång, — en del av denna gång utgöres nu av toaletterna, rum 3 och 4 — $5\frac{5}{8}$ alnar hög med stengolf och vedlår, samt derinom ett åt Schulten Bagares-gränd beläget rum, — nuv. Frimärkspressen, rum 22 — lika högt, med fotpanel, grön-glacerad kakelugn och gipstak, samt egande såväl communication med de förr beskrifne rummen, som och med nedre våningen i södra flygelbyggnaden No 2. I norr om stora förstugan äro: 2^{ne} rum, bägge hvälfda, hvaraf det yttre — nuv. Simpan, rum 8 — $5\frac{3}{4}$ alnar högt, har dörr från stora förstugan samt fenster åt gården, äfwensom communication med nedre våningen i norra flygelbyggnaden No 3, och är med hvit glaserad kakelugn samt en afplankning af bräder försidt; det indre — nuv. Flygpost, rum 9 — åt Lilla Nygatan belägit, och $5\frac{3}{8}$ alnar högt är försedt med hvit-glacerad kakelugn, samt har åt stora förstugan 2^{ne} fenster; från det sistbeskrifna rummet är genom plåtbeslagen dörr ingång till ett i hörnet af Lilla Nygatan och Uttermarks gränden beläget rum, jemväl hvälft och $5\frac{3}{8}$ alnar högt, med oljemålade papperstapeter, bröstpanel och hvit glacierad kakelugn; och härinom ett åt Uttermarksgränden beläget hvälfdt Archiwe-rum, med fotpanel; — de två sistnämnda rummen motsvarar tillsammans nuv. Sjöpost II, rum 10 — vidare är härstädes österut en del af ett större rum, beläget dels i detta hus, dels i nedre våningen af Norra flygelbyggnaden No 3, hvilket rum är dels $5\frac{3}{4}$ aln; dels 6 alnar högt försedt med gipstak och stark-ring samt 2^{ne} hvita glacierade kakelugnar hvaraf den ena är i huset, den andra i flygeln. Detta rum motsvarar nuvarande sjöpost I och Wittau, rum 7 och 6. Till fenstren uti alla rummen äro galler och luckor af Jern; och till de å ömse sidor af Stora förstugan belägne rummen äro utanföre fenstren plåtbeslagne dörrar. Från Stora förstugan är uppgång på stentrappa, stängd med dörrar à deux battans till våningen 1 trappa upp, som har $1\frac{1}{4}$ aln mur till 14 alnars längd å midten af huset åt Nygatan, men i öfrigt en alns murar, och med 6 alnars höjd innefattar: en stenlagd förstuga — södra delen av nuv. Trapphallen, rum 101, jfr bild 5 och 6 — med 2^{ne} Vedlårar; härvid äro en åt gården belägen gång, äfwensom en sidogång — nuv. Förråd, rum 102 — till Södra flygeln Nr 2, likaledes stenlagde; en Tambour — norra delen av

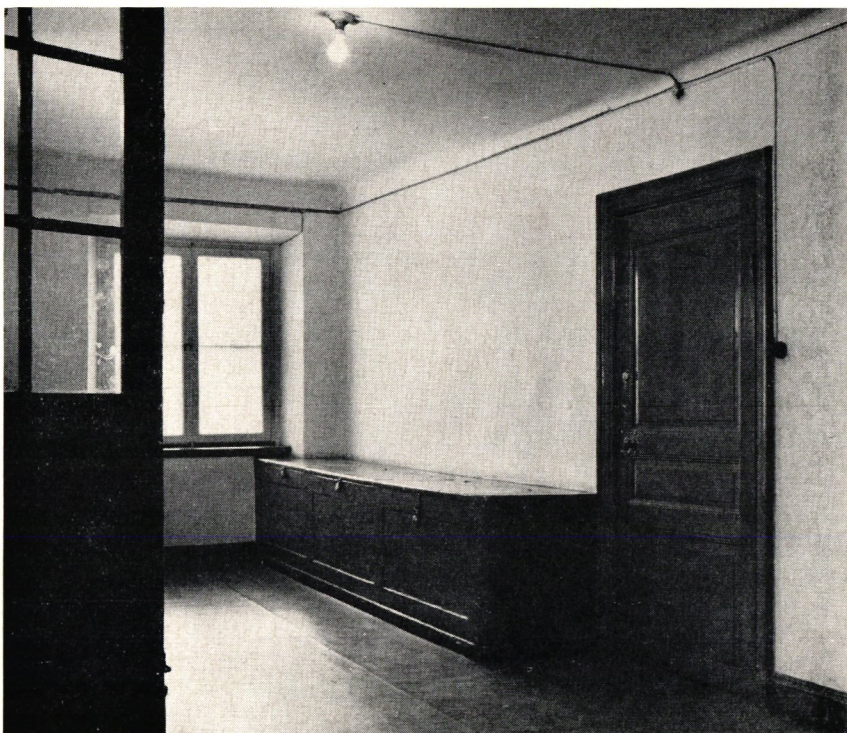
nuv. Trapphallen, rum 101 —, med ingång från stora förstugan och
 fenster åt förstugugången, fotpanel och couleurt glacerad kakelugn;
 åt Nygatan en Salon — norra delen av nuv. 2:dra svenska salen, rum
 118 — hvarifrån utgång genom Glasdörrar är åt Balconen, med olje-
 målade Väf- och Papperstapeter, fenster och bröstpaneler, samt hvit
 glacerad kakelugn försedd; i söder derom åt Nygatan: ett förmak —
 södra delen av nyssnämnda rum 118 — med veluterade tapeter och
 oljemåladt golf; men i öfrigt lika conditionerad; vidare, åt Schultens
 gränd, ett förmak — nuv. Nordenrummet, rum 117 — med 2^{ne} hvit-
 glacerade kakelugnar, i öfrigt lika det sist beskrifne; och ägande
 communication med södra flygelbyggnaden No 2, i Norr om Salonen
 äro: en Sängkammare — södra delen av nuv. 1:sta svenska salen, rum
 120 —, lika conditionerad som de förre rummen, med Alcove, hvarvid
 å ena sidan en mindre Garderobe och å den andra en passage och en
 större Garderobe — nuv. entré-rummet, rum 103 —, egande fenster
 åt förstugugången hvartill jernluckor, och försedd med fotpanel samt
 grönglaserad kakelugn, vidare i hörnet af Lilla Nygatan och Utter-
 marksgränden, ett Cabinette — norra delen av nyssnämnda rum 120—,
 och åt sistnämnde gränd ett rum — nuv. Receptionsrummet (G:la
 Kuriosan), rum 105 —, lika conditionerade som de ofvanbeskrifne
 rummen och från det sistnämnde rummet är ingång till ett rum i
 Norra flygelbyggnaden No 3. Till alla rummen äro dörrar à deux
 battans (Några få av de ursprungliga dörrarna finns alltjämt i bruk,
 så t. ex. dörrarna från förstugupassagen till det nyssnämnda kabinettet,
 se bild 11.), för de flesta kakelugnarne messings dörrar, och alla taken
 gipsade. Stentrappan till våningen 2 trappor upp, som med en alns
 murar, och dels 6, dels 6¹/₈ alnars höjd, innefattar en stenlagd förstuga
 — södra delen av nuv. Trapphallen, rum 201, jfr bild 7 och 8 —, åt
 gården belägen, med Vedlårar, en Tambour — motsvarande nuv. Vakt-
 mästarummet, rum 220 —, egande ett fenster åt Lilla Nygatan med
 målning på mur, och hvitglacerad kakelugn, i söder derom, åt samma
 gata, ett Cabinett — nuv. expeditionsrummet 219 —, med hvitglaserad
 kakelugn, och därvid en Garderobe — lustigt nog är detta utrymme nu
 återigen garderob, rum 221 —; vidare uti hörnet af Lilla Nygatan och
 Schultens gränd, ett rum — nuv. föreståndarens tjänsterum, rum 218 —
 med dylik kakelugn; och åt sistnämnde gränd ett förmak — nuv.
 amanuensens och överpostexpeditörens rum, 217 och 216 — med 2^{ne}
 hvitglacerade kakelugnar, hvartill messingsdörrar; egande detta förmak
 communication med Södra flygelbyggnaden No 2; i Norr om Tam-

11. Dörrarna mellan Entrérummet och Receptionsrummet, rum 103 och 105 i våningen en trappa upp i postmuseibyggnaden. Foto: Yngve Hellström 1959.

bouren en Sängkammare — nuv. Läsrummet, rum 222 — med 2^{ne} Garderob och hvitglacerad kakelugn; vidare, med särskild ingång från stora förstugan, 2^{ne} åt Gårdssidan belägne rum — det ena närmast motsvarande norra delen av nuv. Trapphallen, rum 201, det andra motsvarande nuvarande Gamla postkontoret, rum 203, samt toalett- och hissutrymmen, rum 202 och 204—206 —, med hvitglacerade kakelugnar vid det ena hvaraf äro: en passage med afstängd Garderob, och en ytterligare passage ledande till en åt lilla Nygatan belägen Sängkammare — nuv. Bibliotek, rum 223 —, med Alcove och en Garderobe oljemålat golf samt hvitglacerad Kakelugn; i Norr härom uti hörnet af Lilla Nygatan och Uttermarksgränden är ett Cabinet — nuv. Biblioteket, rum 224 — och vidare åt samma gränd ett förmak — nuv. Arkiv I, rum 225 —, bägge med hvitglacerade kakelugnar med messings dörrar, och oljemålade golf; i alla rummen äro papperstapeter dels limfärgade och dels tryckta, fotpaneler och mittelbandslistor utom att de trenne sednast beskrifne rummen ega fenster- och bröstpaneler; öfverallt dörrar à deux battans, samt gipsade tak; de Norra rummen ega communication med rummen i Norra flygelbyggnaden No 3.

Stentrappa till våningen 3 trappor upp (Jfr bild 9 och 10), som har $\frac{3}{4}$ alns murar och 4 alnars höjd, samt innefattar: en stenlagd förstuga, hvarvid en Gång med ett Contoir; en Tambour åt gårdssidan söderut belägen, med wedlår — se bild 12 — och inom cloisons vägg; hvarinnet ett åt Schultens gränd och ett åt Lilla Nygatan beläget rum — dessa två rum motsvarar nuv. »Utställningslokal», rum 313, som används som magasinsutrymme för museet —, bägge med fotpaneler och mittelbandslistor, samt couleurve glacerade Kakelugnar; med särskilde ingångar från stora förstugan åt Lilla Nygatan 2^{ne} rum — det ena av dessa rum motsvarar nuv. Postfolket, rum 312. Det andra tillhör, liksom övriga här ej särskilt kommenterade utrymmen, portvaktslägenheten i detta våningsplan —, hvori tryckta tapeter, klistrade på muren; men i öfrigt lika de förbeskrifne, och ett Kök med liten Spis; warande dessa Lägenheter skilljde från förstugan genom cloison; åt samma gata, med ingång från förstugugången, ett rum med Kammarispis, och derinom i hörnet af Lilla Nygatan och Uttermarks gränden ett dylikt rum; vidare med ingång från samma förstugugång, 2^{ne} rum, hvaraf det yttre — södra delen av nuv. inre magasinet, rum 303 — är beläget åt gården, och försedd med hvit glaserade kakelugn; det inre — norra delen av nyssnämnda rum 303 — åt Uttermarks gränden, med couleurt glacerad kakelugn; och sist, med ingång från stora förstugan ett åt gårdssidan

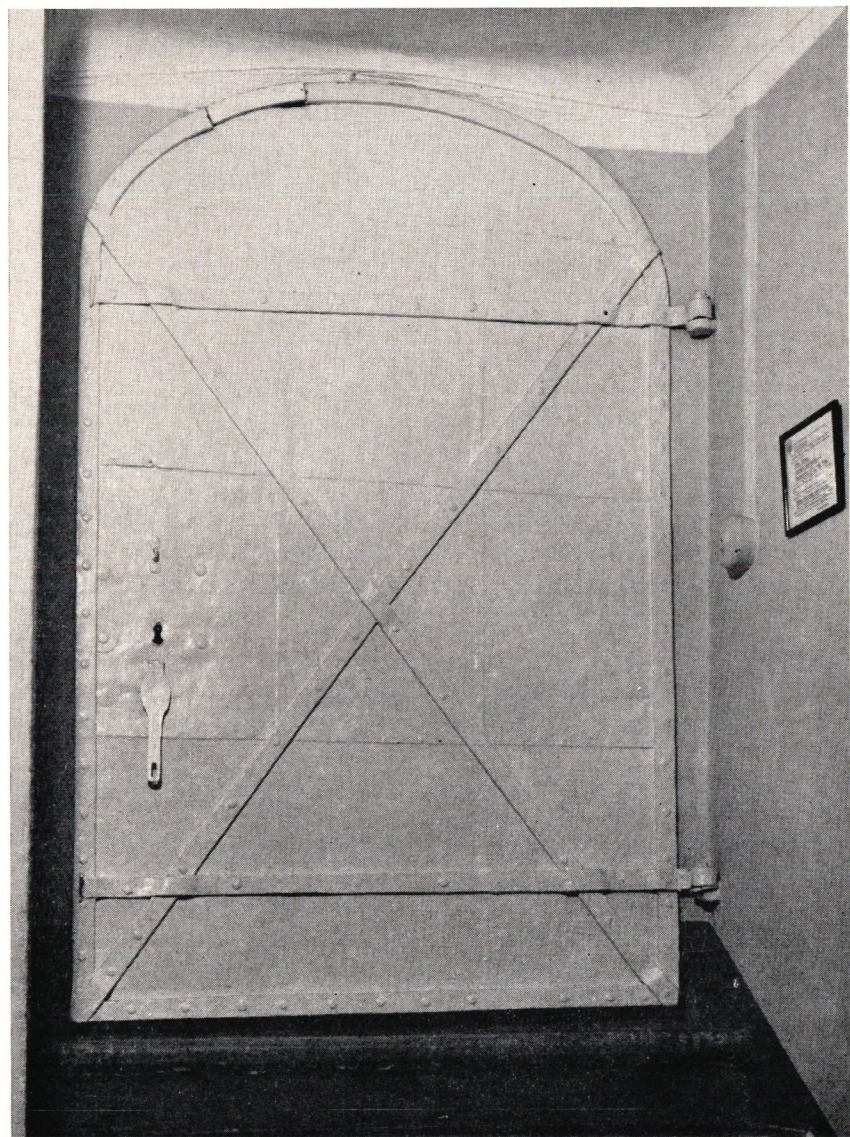

12. Den sista vedlåren i postmuseifastigheten fanns i förstugan tre trappor upp. Den revs bort i samband med en ombyggnad 1954-55. Foto: Yngve Hellström 1955.

beläget rum — motsvaras till större delen av nuv. yttre magasinet, rum 302, fotografens rum —, med hvitglacerad kakelugn; alla taken gipsade. Stentrappan till winden, som är stängd med jerndörr — se bild 13 — och har brandbotten samt 4 afdelningar. Taklaget enkelt, med fall åt alla fyra sidorna, är täckt med jernplåtar; åt Lilla Nygatan äro 5, och åt gårdssidan likaledes 5 halfrunda Dagkappor, beslagne med jernplåtar; åt Uttermarks gränden en dito och åt Schultsen gränden 1 dito.

No 2.

Wid Schulten Bagares gränd och Munkbrogatan, emot vestra sidan af Sten huset No 1 och i communication dermed en flygelbyggnad af Sten, 31¹/₄ aln lång vid Schultens gränd, 14¹/₂ alnar bred vid munkbro Gatan, och 3^{ne} våningar hög. Härunder äro, med nedgång från efterbeskrifna

13. Dörr från förstugan tre trappor upp mot vindstrappan i postmuseifastigheten.
Sannolikt är dörren från 1640-talet. Foto: Yngve Hellström 1955.

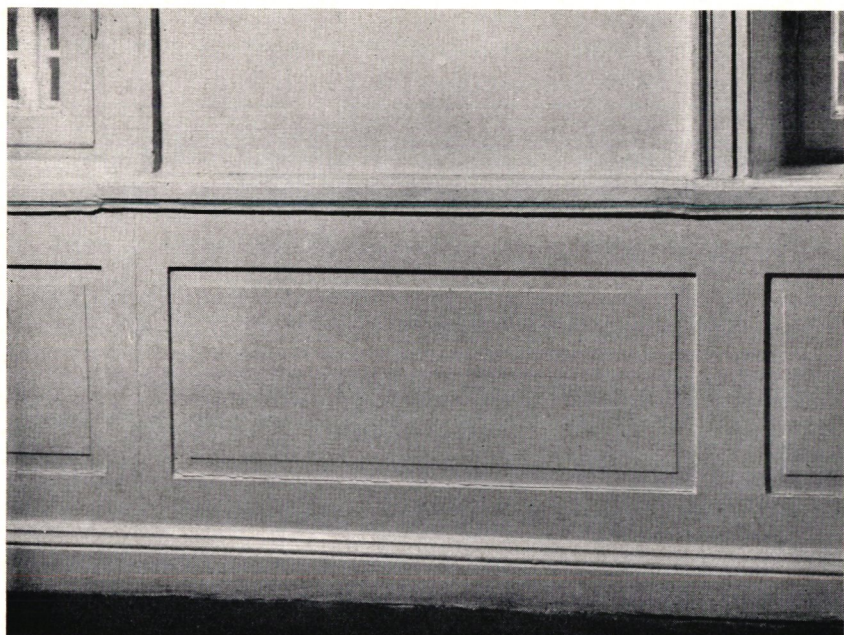
förstuga på stentrappa, stängd med jerndörr — jfr bild 1 och 2 —, en hvälfd Svale, egande communication med källarne No 1, 3^{ne} hvälfd källare, och en Skrubbe under trappan. Nedre våningen — jfr bild 3 och 4 —, inom en alns murar, och 6 alnar höjd innefattar: en stenlagd förstuga med ingång från gården och härutanföre en huggen stentrappa — belägen vid den nuvarande montern i rum 5 som redogör för svenska postverkets första sjöpostförbindelser. Bakom montern syns i väggen spår av det igenmurade dörrhålet — om 3^{ne} steg, 4 aln lång, 1¹/₄ alnar bred, åt Schulten Bagares gränd ett från nedre våningen i No 1 tillgängligt rum — nuv. pk-rummet, rum 18 — med fotpanel, hvit glacerad Kakelugn, samt jerngaller för fenstren; åt samma gränd med ingång från förstugan, ett rum — nuv. Uniformer, rum 17 — med oglacerad kakelugn och jerngaller för fenstren; härstädes är inbyggdt hvalfvet öfver nedan nämnde bakugn; vidare åt samma gränd, i communication med nyssbeskrifne rum och äfwen ingång från förstugan, en Bagarestuga — nuv. Postkupén, rum 15 — med spis och Bakugn, inbyggd i nyssbeskrifne rum, inmurad jernpanna om 1¹/₂ tunsås rymd, en stärkning i taket samt jerngaller för fenstren; åt gårdssidan, med ingång från förstugan, ett rum — motsvarande nuv. Brevets historia, rum 19 — med fotpanel och grönglacerad kakelugn, samt derinom ett kallrum — nuv. valvet, rum 20 —; alla taken gipsade. Från förstugan leder stentrappa till våningen en trappa upp — jfr bild 5 och 6 —, som jemväl har communication med våningen en trappa upp i Stenhuset No 1, och inom ³/₄ alns murar, samt 6¹/₄ alnars höjd, innehåller: en stenlagd förstuga, i öster hvarom är en passage; en Sal — nuv. Europa I, rum 116 —, tillgänglig såväl från stora förstugan i huset No 1, som från nysbeskrifne passage, med fenster åt så väl Schultens gränd som gården, oljemålade papperstapeter, fenster och bröstpanel, hvit glacerad Kakelugn, hvari warmskåp och messings dörrar à deux battans; hvarinom en skänk med fenster åt Schultens gränd; vidare vid samma gränd, med ingång från förstugan, ett rum med glacerad kakelugn — skänken, rummet och en del av förstugan motsvarar nuv. Europa II, rum 113 —; sist åt Munkbrogatan med ingång från förstugan, ett kök, med winkelspis och stekugn — nuv. Utomeuropa, rum 111 —, samt härinom ett rum med grönglacerad Kakelugn — nuv. Europa III, rum 112 —; alle taken äro gipsade. Från förstugan leder stentrappa, stängd med dörrar à deux battans till vinden 2^{ne} trappor upp — jfr bild 7 och 8 —, som med ⁵/₄ alns murar och 6 alnars höjd, innefattar: en stenlagd förstuga; närmast No 1, och med ingång från stora förstugan derstädes,

äfwensom utgång åt härvarande förstuga, samt communication med södra rummen i No 1 en Sal — nuv. U. P. U., rum 215 — med oljemålning på mur fotpanel och mittelbandslistor samt hvitglacerad kakelugn, härinom ett åt Schultens gränd beläget rum — nuv. Moderna posten III, rum 214 —, med tryckta tapeter på mur men i öfrigt lika conditionerad; till desse rum äro dörrar à deux battans; vidare, med särskild ingång från förstugan, åt Munkbrogatan, ett Kök — nuv. Moderna posten I, rum 211 — med winkelspis och stekung samt afplanadt Skafferi; och här innanföre, ett rum — nuv. Moderna posten II, rum 213 — med grönglaserad Kakelugn; alla taken gipsade. Stentrappa stängd med jerndörrar till winden, som har brandbotten. Taklaget enkelt, med fall åt 3^{ne} sidor, är täckt med jernplåtar; åt Munkbrogatan, en dagkappa och åt gården en dito, begge plåtbeslagne; åt gården: ett wattenrör af jernbleck.

No 3.

Wid Uttermarks-gränden och hörnet af Munkbrogatan, emot westra sidan af förbeskrifne Stenhus No 1 och i communication dermed en flygelbyggnad af Sten, 31 alnar lång vid Uttermarksgränden, 14¹/₄ alnar bred vid Munkbrogatan, och 3^{ne} wåningar hög; hwarunder med nedgång från efterbeskrifne förstuga på Stentrappa stängd med jerndörr — jfr bild 1 och 2 —, äro: en Swale, hwarvid en Skrubb under trappan, samt en större och en mindre hwälfd källare. Utanföre denna byggnad är åt gårdssidan: en huggen Stentrappa om 3^{ne} steg, 4 alnar lång, 1¹/₂ aln bred. Nedre botten innefattar, inom 1 alns murar och 6 alnars höjd: en stenlagd förstuga — motsvarar nuv. Städcentralen, rum 12 —, hwartill ingång från Gården, med gipsat tak; åt Uttermarks-gränden, westra delen af det ofwan under No 1 beskrifne större rum, hvars ena Kakelugn är här belägen; warande detta rum, så wäl tillgängligt från No 1, på sätt ofvan är beskrifwit, som ock försedt med en dörr åt härvarande förstuga; vidare i wester härom, ett wangshus — motsvarar nuv. Diligensen, rum 13 —, 7³/₄ alnar högt, med porten åt Munkbrogatan, äfwensom dörr åt norra Stallet i byggnaden No 4, samt gipsat tak; och härifrån leder en smal trappgång af träd till öfre botten af efter beskrifne byggnad No 4. Från förstuga leder stentrappa till wåningen en trappa upp, hvilken wåning — jfr bild 5 och 6 — jemväl har communication med wåningen 1 trappa upp i huset No 1; och med ³/₄ alnars murar samt 6 alnars höjd, innefattar: en stenlagd förstugugång, belägen åt gården och i förening med förstugan i No 1,

med vedlår; åt Uttermarks gränden inom ett af de ofvanbeskrifne rummen i No 1 ett rum med limfärgade papperstapeter fenster- och bröstpaneler, hvitglacerad kakelugn samt dörrar à deux battans, härvid en liten Garderåb, vidare med ingång från förstugugången: ett åt samma gränd beläget rum, med målning på muren, fotpanel och mittelbandslistor, samt hvitglacerad Kakelugn — de bägge sistnämnda rummen och större delen av förstugugången motsvarar nuv. Utställningssal I, rum 106. Ingången till förstugugången från rum 103 finns fortfarande kvar som städskrubb. Nuv. lunchrummet, rum 107, upptar trappans och resten av förstugugångens plats —; i wester härom: med särskild ingång från förstugan, 2^{ne} rum, hvaraf det yttre — nuv. Utställningssal III, rum 109 — beläget åt Munkbrogatan det inre — nuv. Utställningssal II, rum 108 — åt Uttermarks gränden, bägge försedde med limfärgade papperstapeter, fotpanel och mittelbandslistor samt hvita glacerade kakelugnar; alla taken gipsade. Stentrappa till våningen 2^{ne} trappor upp — jfr bild 7 och 8 —, som jemväl har communication med den lika belägna våningen i No 1, och, med $\frac{3}{4}$ alns murar samt $6\frac{1}{5}$ alnars höjd, innefattar: en stenlagd förstuga — tillsammans med trapputrymmet motsvarande »allmänhetens avdelning» i nuv. 1900-tals postkontoret, rum 208 —; närmast No 1 och i communication med rummen derstädes samt jemväl ingång från nyssnämnde förstuga, en Sal — motsvarande nuv. rum 207, å bild 8 betecknat 1850—1900 men f. n. benämnt Generaldirektör Roos' minnesrum, samt Arkiv II, rum 226 —, belägen såväl åt Uttermarks gränden som Gården, försedd med målning, på mur, fotpanel och mittelbandslistor — se bild 14 —, hvit glacerad Kakelugn hvari varmskåp, samt dörrar à deux battans; i wester härom: ett rum — motsvarar expeditionsavdelningen i nuv. 1900-tals postkontoret, rum 208 —, egande jemväl dörrar à deux battans åt förstugan, med limfärgade pappers tapeter, men i öfrigt lika conditionerad med Salen; vidare med särskild ingång från förstugan ett åt munkbrogatan beläget Kök — södra delen av nuv. Dioramarummet, rum 209 — med vinkelspis, jernugn och torkugn; hvarinom ett åt Uttermarks gränden beläget rum, med fotpanel, mittelbandslistor och grön glacerad Kakelugn samt ett åt Munkbrogatan beläget Kallrum — de två sistnämnda rummen motsvarar norra delen av nuv. rum 209 —; alle taken äro gipsade. Från förstugan leder stentrappa till vinden, som är stängd med jerndörr och har brandbotten. Taklaget, enkelt med fall åt 3^{ne} sidor, är täckt med jernplåtar; åt munkbrogatan är en Dagkappa och åt gårdssidan en dito plåtbeslagne, åt gårdssidan ett vanrör af jernbläck.

14. Panel i nuvarande Arkiv II, rum 226, två trappor upp i postmuseifastigheten.
Foto: Yngve Hellström 1959.

No 4.

Wid Munkbrogatan, emellan flygelbyggnaderne No 2 och No 3, en Stenbyggnad — jfr bild 3 och 4⁹) — 18 alnar lång $16\frac{3}{4}$ aln bred och 2^{ne} bottnar hög; innefattande: nederst $\frac{3}{4}$ alns murar och 8 alnars höjd en inkörsportgång, belagd med gatsten, under gipsadt tak; i söder om portgången, ett Stall för 3 hästar och ett derifrån afplankadt Stall för 2^{ne} hästar, warande öfwer dessa lägenheter, som äro på höjden afdelade, en mindre skulle 4 alnar hög, med gipstak; åt gårdssidan 2^{ne} afplankade Latriner; i norr om portgången: ett stall för 4 hästar, med gipstak, och ägande communication med ofwanbeskrifne vangshus i flygelbyggnaden No 3; i Öster härom, åt gården, lika ledes 2^{ne} afplankade Latriner. Öfre botten — jfr bild 5 och 6 —, som är tillgängelig medelst den från vangshuset i No 2 gående trädtrappa, innefattar en Hövind — nuv. Filmsalen, rum 110 —, inom $\frac{3}{4}$ alns murar, hvilka ega 6 alnars höjd

åt Munkbrogatan, men $4\frac{1}{2}$ alnars höjd åt gården, med brädgolf och bjelktak, samt en glugg åt gatan, och en dito åt gården, bägge stängda med trädluckor. Taklaget, enkelt, täckt med jernplåtar.

Ingen vidare Åbyggnad.

Förbeskrifne Egendom, som är å fri och egen grund belägen, och enligt Stads-Ingenieurens här hos bifogade 2^{ne} Disignationer, nemligen af den 3 februari 1797 öfver Tomten med gamla No 138, och den 15 augusti 1792 öfver Tomten med gamla No 137, innehåller arialiter, den förstnämnda Tomten $1.671\frac{3}{4}$ och den sistnämnda tomten 917, eller tillsammans $2588\frac{3}{4}$ quadrat alnar, uppgifwes nu till det år 1797 för gamla No 138 med 180.000: och år 1764 för gamla No 137 med 40.000: Daler Kopparmynt fastställda Assurance värde af tillsammans Daler Kopparmynt 220.000: som gör RB: 12.222:10^s 8 ./. Banco.

Noter.

1. Se Postryttaren 1958, sid. 17.
2. Överpostdirektörens registratur, 8 maj 1829.
3. Överpostdirektörens registratur, 4 juni 1829.
4. Bägge förvaras av generalpoststyrelsens intendentsbyrå.
5. Jfr Postryttaren 1958, sid. 15.
6. Brandkontorets arkiv, Stockholm, Verifikationer 1836, fol. 1425 f. f.
7. Bild 3 visar inte den äldsta ritningen, vilken är den i texten omnämnda. I vissa stycken är 1863 års ritning mera korrekt än den äldsta, vilket framgår vid en jämförelse med denna, se Postryttaren 1958, sid. 15.
8. Enligt skrivelse till Stockholms Stads Brandförsäkringskontor. Överpostdirektörens registratur, 23 oktober 1829. Angående förvaringen jfr dock not 6 härovan.
9. För en korrekt bild av bottenvåningens disposition i huset No 4 hänvisas till ritningen i Postryttaren 1958, sid. 15.